

## A sport szerepe az orvosegyetemi nevelő-, oktató munkában

Az Egészségügyi Közlöny 1980. február 8-án kiadott számában megjelent „A SZOT Elnökségének 17/1979. IV. 26) számú határozata alapján a munkahelyi olimpia tömegtestnevelési és tömegsport mozgalom bevezetéséről az egészségügy területén” című hivatalos közlemény, amely a követendőket mondja: „Az MSZMP PB 1979. március 27-i ülésén foglalkozott a testnevelés és sportmozgalom fejlesztésének feladataival. Megállapította, hogy a testnevelés és a sport fontos szerepet tölt be a fizikai felkészítésben, az egészség megőrzésében, a szabad idő hasznos eltöltésében. Kiemelt jelentőséget tulajdonított az iskolai testnevelés fellendítésének, az ifjúsági tömegsportmozgalom kiszélesítésének, a felnőtt korúak tömegsport mozgalom kiszélesítésének, a felnőtt korúak tömegsport fejlesztésének, rendszeres testedzésének.

Hangsúlyozta, hogy a tömegszervezeteknek nagyobb szerepet kell vállalniuk a testnevelési és sportpolitikai célok megvalósításában. Aláhúzza, hogy a szakszervezetek testnevelési és sporttevékenységének legfontosabb területe a munkahely.

A SZOT Elnöksége 1979. április 26-i ülésén az Országos Testnevelési és Sporthivatal, a Kommunista Ifjúsági Szövetséggel egyetértésben a következőkben foglalt állást: A munkahelyeken folyó tömegtestnevelés és tömegsport továbbfejlesztése szükségessé teszi e területeken az elvek, feladatok egységes értelmezését, a cselekvési egység erősítését...

Az idézett sorok rendkívül fontosak és aktuálisak a mai és a jövő fiatal nemzedéke számára. Régen tudjuk ugyanis, hogy az egészség megőrzésének, az állóképesség megtartásának és fejlesztésének egyik alapvető módja a rendszeres mozgás, amelynek szervezeti formája a sport. Ez nemcsak biológiai szükségesség, de a szellemi erő kifejtése szempontjából is nélkülözhetetlen. Az ember ugyanis pszichobiológiai lény, ami annyit jelent, hogy az agyvelő működése szoros összefüggésben van a szervezet egészével. A pavlovi nervizmus alapján pedig az a véleményünk, hogy ember esetében az egész szervezet irányítója, a biológiai folyamatok összerendezője végső soron és legfelsőbb szinten az agykéreg, ill. az agykéregnek az a működése, amely meghatározza az emberi értelmet, és kifejezése juttatja a szellemi értékeket. Az ember esetében tehát az egész szervezet legfelsőbb szinten az agykéreg vezérlése alatt áll, az agykéreg viszont csak akkor működhetik legjobban képességei szerint, ha a szervezet egészének biológiai állapota ezt lehetővé teszi. Ennek pedig egyik alapfeltétele a mozgás, amely az izomzat révén előnyös anyagcseréje folyamatokat indít meg és tart fenn, a csontok és ízületek mozgásának összerendezettségét és a mozgás révén élettani állapotát biztosítja, és mindezen keresztül az agykéreg felé olyan jelzéseket ad, amely annak célszerű és ésszerű működéséhez nélkülözhetetlenül szükséges. A mozgás hozzátartozik az élő anyag alapvető törvényszerűségeihez, amely az evolúció folyamán mindig érvényesült, és az élő anyag legtöbb formációjának fennmaradását biztosító egyik tényező volt. Eppen ebből az alapvető törvényszerűségből következik, hogy a mozgásigény feltétlen reflexként könyvelhető el. A jelenség ember esetében már a csecsemőkori megfigyelhető, amikor is a rugdalózás és a kapálódzás az egészség és jó közérzet egyik kifejezője. Ugyanez a jelenség a későbbi gyermekkorban is megtalálható. A kisgyermek szaladgál, ugrál stb. A mozgásigény a gyermek esetében — amint említettük — feltétlen reflex, más szóval ösztönös tulajdonság. A gyermek

növekedése alatt kialakuló tudati fejlődés azután lassan átmeleg az ösztönössegből a tudatosságba. Felnőtt ember esetében pedig a mozgásigény meghatározásában már a tudati elemek játszanak vezető szerepet. A tudat kialakításában pedig a környezetnek azok a feltételei, amelyek a mozgást szükségessé teszik, ill. ennek a lehetőségét biztosítják. Korunk a tudományos technikai forradalom kora, amelyben a technikai fejlődés exponenciálisan gyorsuló üteme a fejlettséget a közepesen fejlett országokban is mind jobban olyan feltételeket teremt és életformát alakít ki, amely a mozgás szükségességét megszünteti, a mozgási igények kielégítésére nem ösztönöz, tehát ilyen szempontból végső soron visszahúzó erőt képvisel. A ma ember általában kényelmes, mozgásszegény életmódot folytat, dinamikus sztereotípiába nemcsak a mozgáshiány épül be, de annak igényét is elveszíti. Már néhány évtizede kialakult az az egészségügyi szemlélet, amely a mozgáshiányt az erek betegségei, elsősorban az u. n. érelmeszesedés szempontjából kockázati tényezőnek tekint. Tudni kell ugyanis, hogy ma Európa lakosainak kb. a fele az erek betegségei, ill. az ezekből fakadó szövődmények következtében hal meg, éspedig idő előtt.

A röviden elmondottak alapján nyilvánvalóan szükséges és helyes az a törekvés, hogy a társadalom minél szélesebb körben tudatosítsuk a mozgás, a sport szükségességét. Eppen ezért beszél a SZOT Elnöksége tömeg testnevelésről, tömegsport mozgalomról. Nagyon bölcsen felismeri, hogy ehhez a feltételeket többek között a munkahelynek is biztosítani kell. A feltételek két kategóriába sorolhatók. Az egyik a nevelés, azaz a tudatnak olyan mélyreható formálása, amely a magatartásban is megnyilvánul. Ez annyit jelent, hogy az embernek a tudattól vezérelt akarat ereje olyan fokú legyen, hogy áttörje azokat az akadályokat és legyőzze azokat a visszalúzó erőket, amelyek talán elsősorban kényelemszeretetről, az ismeretek hiányáról, és a meggyőződésből fakadó erőfeszítés lehető elkerüléséből adódnak. A vázolt kategória érvényes az orvosegyetemi nevelő munka keretében is. Minden igyekezetünkkel arra kell törekednünk, hogy hallgatóinkban, azoknak a lehetőség szerint legnagyobb számában felkeltsük a sport iránt való érdeklődést, tudatukba olyan mértékben alakítsuk ki az élet értékelését, az egészséges életre való törekvést, és ezen keresztül a sport iránt való igényt, hogy az nemcsak elméleti, más szóval papírforma legyen, de tényleges valóság. A feltételek másik kategóriája a mozgás, a sport tárgy feltételeinek a biztosítása. E vonatkozásban egyetemünk az elmúlt fél évtized alatt számos pozitív lépést tett. 1973-ban megalakult a testnevelési csoport, amelynek feladata és lehetőségeinek minél szélesebb körök számára való biztosítása. Valamennyien tudjuk, hogy az egyetem sportpályáit a hallgatók és lelkes egyetemi dolgozók nagy részben társadalmi munkával hozták létre a 70-es évek közepén. Ez nagy előrelépés volt, mert egyetemünk eddig csak esetleges, rövid időre szóló bérlet útján tudott hallgatói vagy dolgozói számára sportlehetőséget biztosítani. Ma ez a helyzet gyökeresen megváltozott és egyetemünk saját sportpályája számos több-kevesebb nehézség és akadály mellett mégiscsak némi teret nyit a tömegsportnak. Előrelépés továbbá a Szeged rohamos fejlődésével kapcsolatos uszodák számának megszorodása, amely ma már nem elhanyagolható számban lehetővé teszi a hallgatók részére olyan bérlet biztosítását, amelynek ré-

vén rendszeres edzéseket tudnak tartani. Egyébként lelkes törekvés, hogy azok az I. és II. éves hallgatók, akik nem tudnak úszni, megkapják a sport elsajátításának feltételeit. Elv továbbá, hogy a Testnevelési Csoport a II. éves hallgatók részére megadja azt a lehetőséget, hogy tetszésük szerint bizonyos sportágat válasszanak. Manapság gond és sokat irnak arról, hogy általában, de elsősorban az ifjúság szabad idejét ésszerűen, hasznosan töltsék. E téren a sport egyik önmagától is jelentkező ajánlat. A Testnevelési Csoport pedig igyekszik minél erőteljesebben propagálni ezt a szempontot. Ennek jegyében már a harmadik nyáron szervezett 40–50 fős kajaktábor, télen pedig már a negyedik éve adott a lehetőség kb. 50 hallgató részére, hogy sítáborban vegyen részt. Számos olyan erőfeszítés van továbbá még folyamatban, pl. a vízisport további kiépítése, amely az egyetemi sport fellendését is hivatva segíteni. Évek hosszú sora óta azonban fájó pontunk a megfelelő befogadó képességű tornaterem hiánya. Az egyetlen létező egyrészt kicsi, másrészt korszerűtlen. E téren való elmaradásunk szomorúságát csak az a remény enyhíti, hogy illetékesek felismerve e súlyos hiányosságot, a VI. 5 éves tervben megadják a megfelelő tornaterem építésének lehetőségét.

A hallgató munkahelye az egyetem. A SZOT Elnökségének fent említett közleménye alapján tehát az egyetem mint munkahely is köteles a tömegsportot lehetővé tenni. Az egyetem azonban több mint a munkahely, olyan nevelő-oktató intézmény, amely a hallgatók megfelelő irányítása révén a későbbi nemzedékek kovácsa. Eppen ezért különösen hangsúlyozott feladatunk a nevelés, a tudatformálás, mert az így kapott magatartási formákat viszik magukkal a hallgatók és érvényesítik az életben, a társadalmi közösségekben. Más szóval az egyetem pedagógiai intézmény. A pedagógia módszertana ma már megalapozott tudomány, módszerei között azonban ma is egyik fontos tényező a lelkesítő példák felmutatása. Egy-egy olimpon, egy-egy nemzetközi verseny bajnoka, vagy akár egyetemünk helyi vagy országos sportszereplője, nemcsak azoknak nyújt sikerélményt, tehát pozitív emocionális hatást, akik győztek, hanem széleskörben, azt lehet mondani, a társadalom egészében vagy az egyetem egészében is lelkesítenek, mozgásba hoznak, meggyőznek. E téren a mi egyetemünk nem szűkölködik jó példákban. Talán elegendő, ha hivatkozom azokra a sportban elért sikereinkre, amelyek egyetemünk hallgatói vagy dolgozói 1974-ben elérték. Az Egyetemi és Főiskolai bajnokságon 1978–1979-ben 1 arany, 5 ezüst és 3 bronzérmét nyertünk. A Medikus Kupa versenyein 2 első, 3 második helyezést értünk el 1974 és 1979 között 1974, 1975 és 1979-ben megnyertük az egészségügyi miniszter tömegsport vándorszerlegét. A Dolgozó Sportakción pedig 1974 óta minden rendezésben az első helyet nyertük el. Végül pedig a „népszerűsítési akcióban” elnyertük a KISZ KB első díját 1977-ben.

A felsorolt eredmények annagyk helyett beszélnek. Szeretnénk kívánni, de bizonyos le vagunk abban, hogy a lelkesítő példák ifjúságunk egészét magával ragadják, s tudatformáló erejük van, aláhúzza azt az elvi megállapítást, hogy az élet szép, érdemes élni, de igazi sikerélményt mindig a nemesért, a haladásért, a fejlődésért való küzdelem ad. Ennek egyik szolgálatában áll az egyetemi tömegsport „Mens sana in corpore sano”.

DR. BERENCSI GYÖRGY  
A SZOTE Sportbizottsága elnöke

## Természetjárók

Dr. Felföldi Károly adjunktust, a JATE SC Természetjáró Szakosztályának vezetőjét kérem, mutassa be a szakosztály munkáját, beszéljen gondjairól.

— A Természetjáró Szakosztály az egyesület egyik alapító szakosztálya, 1977-ben alakult. Rögtön az első évben nagy népszerűségnek örvendett: 250 fős létszámmal indult. A múlt évben már 420 tagja volt a szakosztálynak, ebből mindössze negyvenen voltak oktatók vagy dolgozók, a többiek hallgatók. Sajnálatos, hogy a szakosztály tagjai szinte kizárólagosan a TTK-sok közül kerülnek ki. Pillanatnyilag néhány jogászhallgató tagja még a szakosztálynak, de bölcsészek egyáltalán nincsenek.

— Mi lehet ennek az oka?

— Talán a szervezéssel van baj. Én minden felév elején plakátokon hirdetem meg a jelentkezési lehetőséget, s a sportfelelősöket is értesíjűk.

— Milyen céllal alakult meg a szakosztály?

— Egyrészt szervezett természetjárást akartunk biztosítani, másrészt a szervezettség keretén belül bizonyos anyagi hozzájárulással tudjuk támogatni a túrákat. Hozzátehetem, hogy az anyagi ösztönzés erősen befolyásolja a hallgatókat. Sokan az egy-egy ígéret, s a szakosztály szervezésében olcsóbb túra kedvéért lesznek tagok, ezért van az, hogy minden évben jelentősen kicsérülődik a tagság.

— Hogyan bonyolítják le a túrákat?

— Év elején tartunk egy előzetes megbeszélést, itt javaslatokat teszünk, mit nézzenek meg, hová érdemes menni. Hogy végülis milyen túrákat bonyolítanak le, az a tagoktól függ. Ok jönnek az igényekkel, mi pedig segítséget nyújtunk a szervezésben. Előre lefoglaljuk a szállást, segítünk a túraútvonalak megállapításában. Ami az anyagi részt illeti: szállásdíj-hozzájárulást adunk, és utazási térítést. Ezen kívül támogatjuk a tagokat turisztikai felszereléssel (hátizsák, gumimatrac, sátor).

— Általában milyen túrákat rendeznek, hol járnak?

— Évenként két központi rendezvény van, mindkettő nyáron:

a Pedagógus Természetbarátok Találkozója és az Országos Egyetemi és Főiskolai Turisztikai Találkozó. A szakosztályon belül átlagosan harminc-harmincöt túra van évenként. A múlt évben a Mecsek-, Bükk-, Pilis- és Börzsöny-hegységben jártunk, ezekben szinte mindig előfordulunk, hiszen egy-egy hétvégi utazással is könnyen elérhetők.

— Külföldön jártak-e már?

— Erre nincs anyagi fedezetünk. Viszont 1978 óta működik a szakosztályon belül egy 10–12 fős hegymászó csoport, ők voltak már a Tátra cseh és lengyel oldalán is, a Homokdó-hegységben (NDK) és Romániában.

— Tervezik-e a szakosztály bővítését?

— A tagság körében igény van a vizitúrázásra, ehhez ki kellene alakítaniuk egy hajóparkot, ami az elkövetkezendő négy-öt év feladata.

— Visszatérve az anyagi oldalra: a természetjáró szakosztály tagja fizet-e valamilyen tagsági díjat?

— Természetesen fizet sportegyesületi tagsági díjat, ez havi 1 (azaz: egy!) forint s a mi szakosztályunk tagja ezen kívül évi 12 forint Természetbarát érvényesítési bélyegdíjat fizet.

— Milyen terveik vannak ebben az évben?

— Mint mondtam, a tagságtól függ, hová szervezünk túrákat. Az igényeket február végéig kell bejelenteni, az eddigi jelzések alapján mindenképp a Börzsönyben szeretnénk túrázni. Tehát a végleges program most alakul.

— Végül arra kérem, foglalja össze röviden véleményét a szakosztály munkájáról.

— Nagyon örülök annak, hogy magas a szakosztály tagjainak létszáma, s akik belépnek, évente legalább egyszer valóban éimennek kirándulni. Azt kérem, hogy minden túrán a természetjárás legyen az igazi céljuk, s ami a szervezeti részt illeti: próbálják meg szem előtt tartani a folyamatosságot, s minden évben újítsák meg tagságukat.

B. Gy.

## Főiskolások sítábor

A főiskola téli sportokat kedvelő hallgatói az idén is hódolhattak szenvedélyüknek, vagy éppen megízlelhatték a síelés örömeit a főiskolások sítábor keretében, amelynek megrendezésére a hagyományoktól eltérően két turnusban, január 19-től 26-ig, illetve január 26-tól február 2-ig került sor Mátrászentimrén.

A tábor, szállást, utazást stb. — Bárány Margit negyedéves hallgató szervezte, a KISZ-bizottság sífelszerelés biztosításával nyújtott segítséget.

A „profik” a közeli mátrászentiváni és galyatetői felvonópályán, a kezdők a mátrászentimrei vállalati üdülő mellett kispályán síelhetek kedvükre. Az időjárás is kedvezett; a tábor befejezéséig síelésre alkalmas hó borította a környéket.

A napi mozgás után a résztvevők kulturált körülmények között

tölthették idejüket. Szálláshelyük a falu központjában volt, a mozi és a szórakozóhelyek közelében. Sokan választották az üdülő társalgóját, ahol tv-nézésen kívül különböző társasjátékokkal, kockázással, kártyázással teltek el az esték.

A tábor maradandó élményeket jelentett a táborozóknak. Többen jeleztek, jövőre szeretnék ismét a mátrászentimrei üdülőben tölteni a vizsgaidőszak utáni napokat. A télen üresen és kihasználatlanul álló vállalati üdülő kibérelése kiváló lehetőség, igénybe lehetne venni a következő télen is.

A szervezésben — a nagy érdeklődésre való tekintettel — azonban a főiskola illetékes szerveinek segítsége, közreműködése esetleg kezdeményezése sokat jelentene.

D. I.

## Röplabdások sikere

Megkezdődtek az Országos Egyetemi és Főiskolai Röplabda Bajnokság mérkőzései. A férfiak mérkőzésorozatán az első fordulón a JATE SC a Kecskeméti Műszaki főiskola csapatát fogadta, s meglepetésre csak szoros küzdelemben győzött 3:2-re. A visszavágón a szegedi csapat biztosan győzött 3:0-ra, s továbbjutott.

A JATE SC női csapata a Budapesti Gyógy- és Rehabilitációs Tanárképző csapatával játszott az első fordulón, s 3:0-ra nyert. A visszavágóra február 28-án Budapestre kerül sor.

A bajnokság legjobb négy csapatának döntő mérkőzés sorozatát Szegeden rendezik meg április 15–17. között.